

Handlingar som gör skillnad

När funktionsnedsättning inte uppmärksammas i myndigheters arbete med skyddsbehövande och nyanlända personer får det stora konsekvenser för den enskilde. Men genom att prova nya arbetssätt blir det lättare för myndigheter att fånga upp behov av stöd.

Det här materialet förutsätter att du och dina kollegor har läst ”Glapp i mottagningssystemet” samt reflekterat över materialet ”Kartor över mottagningssystemet” och hur er verksamhet jobbar med skyddsbehövande och nyanlända med funktionsnedsättning.

I det här stödet hittar du inspiration till olika så kallade mikrohandlingar som kan göra skillnad i mottagandet av skyddsbehövande och nyanlända personer med funktionsnedsättning.

Normkritik och mikrohandlingar

Normer påverkar både hur vi pratar om saker och hur vi handlar i olika situationer. Begreppet mikrohandlingar är hämtat från den normkritiska pedagogiken och används som ett praktiskt verktyg för att ifrågasätta rådande normer om en viss fråga eller situation.

För att kunna synliggöra rådande normer behöver det finnas en nyfikenhet på hur ni pratar om eller gör olika saker. När ni genom reflektion fått syn på ert språk, är det möjligt att genom mikrohandlingar skapa utrymme för förändring.

Vad är mikrohandlingar?

Mikrohandlingar kan beskrivas som små handlingar som kan göras i vardagen och som inte kräver stora budget- eller planeringsresurser. Det kan vara att ställa frågor på ett nytt sätt eller att ändra mindre interna rutiner i en specifik fråga.

Nedan ges ett exempel på en situation där reflektion och mikrohandlingar kan göra stor skillnad för både verksamheten och den enskildes möjlighet att få stöd.

Exempel på mikrohandlingar

Medarbetare på ett lokalt servicecenter har planeringsdag. Temat för dagen är verksamhetsutveckling och tillgänglighet. När chefen frågar om de fått någon

återkoppling från besökare kring verksamhetens utformning, säger de flesta av medarbetarna att de flesta besökarna tycker att den är bra och fungerar väl. Någon säger också att tillgängligheten i lokalerna är god.

Då bryter två andra medarbetare in. De berättar att det finns situationer där verksamhetens utformning inte alls fungerar bra för personer som har särskilda behov. Bland annat har det funnits tillfällen då besökare haft behov av dövtolk, som inte kunnat tillgodoses. En annan svårighet har handlat om att det inte finns tillräckligt många mötesrum, vilket gör det svårt att ha samtal med enskilda.

I exemplet är det de två medarbetare som inte tycker lika som övriga kollegor och som uttryckt en förändringsvilja. Deras mikrohandlingar har bestått av att beskriva begränsningar i verksamheten och synliggöra det som inte fungerar för personer med funktionsnedsättning.

Förutsättningar för förändringsarbete

Att bedriva förändringsarbete förutsätter att det finns personer som är nyfikna av att undersöka hur verksamheten fungerar, är medvetna om utmaningarna och vill driva utvecklingsarbetet.

Nästa steg är att engagera fler för att kunna påbörja ett förändringsarbete.

Mikrohandlingar för att uppmärksamma funktionsnedsättning

Nedan följer förslag på mikrohandlingar som syftar till att underlätta för dig och dina kollegor att uppmärksamma funktionsnedsättning i ert arbete.

Det finns många fler exempel och situationer där mikrohandlingar kan göra skillnad, men detta kan ge er inspiration på hur ni kan komma igång.

Fundera ensam och diskutera i grupp hur ni tillsammans kan påbörja ett förändringsarbete av rådande normer.

- Hur ser du på begreppet funktionsnedsättning och vad innebär det för dig? Jämföra med dina kollegor. Finns det funktionsnedsättningar som ni ha missat och som gör att enskildas behov inte uppmärksammas?
- Är information som används i verksamheten tillgänglig för personer med olika funktionsnedsättningar? Finns det tillgång på tolkar med specialistkompetens, exempelvis dövtolkar?

- Reflektera tillsammans med dina kollegor om hur en ny insats eller ett nytt stöd fungerar för personer med olika funktionsnedsättningar. Är det exempelvis svårt för en person som har svårt att koncentrera sig? Kan det läsas av en person som har svårt att se? Kan det användas av en person som har svårt att gå?
- Fråga om personen du möter behöver någon typ av stöd i mötet eller den insats som han eller hon ska ta del av.
- Fråga om personen du möter har fått något stöd i sitt hemland på grund av särskilda behov och förutsättningar. Var gärna så konkret som möjligt även när det kommer till följdfrågor. Vilken typ av stöd, vem hjälpte dig och så vidare.

När ni kommit igång med att arbeta med mikrohandlingar är det viktigt att fundera på hur resultatet av dessa tas om hand och se om de kan ligga till grund för förändringar i verksamheten.

Referenslitteratur

För mer information om normkritisk pedagogik och mikrohandlingar, se nedan:

- Björkman, Lotta & Bromseth, Janne (red.) (2019). *Normkritisk pedagogik: perspektiv, utmaningar och möjligheter*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur